

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

REVUE DE LA FACULTE DES SCIENCES FORESTIERES
DE L'UNIVERSITE D'ISTANBUL

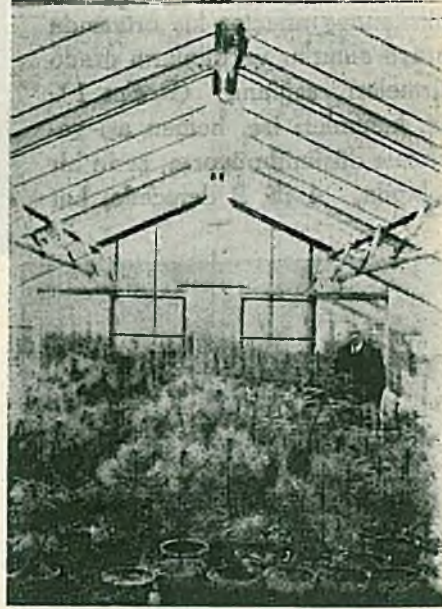
ORMAN AĞAÇLARINDA AŞI METODLARININ UYGULANMASI¹

(Orman botaniği ve orman genetiği enstitüsü çalışmalarından, Hann.-Münden)

Türkçeye çeviren :

Prof. Dr. Fikret SAATÇIOĞLU

Elit ağaçların vejetatif yoldan üretilmeleri mevzuu halen orman- cılık bitki yetiştirilmesine ait pratik çalışmalarda, ön plânda yer almaktadır. Aslı ağaç türlerimiz sentetik büyütme maddelerinin yardımıyla dahi, çeliklerle zor köklendirilebildikleri için, ekseriya aşı metodlarıyla çalışılmaktadır. Elit ağaçların vejetatif yolla üretilen nesillerinin kısa bir zaman içinde çiçek açmaları ve tohum hasılatı vermeleri arzu edildiği takdirde, aşı metodlarının tatbiki, en istifadeli neticeleri vermektedir. Şimdiye kadar yapılan tecrübeler, bunu göstermiştir. Aşılama tekniğinin uygulanmasında, ötedenberi bağ ve bahçe pratiğinde kullanılan ve iyi neticeler vermiş bulunan aşı metodları aynen kabul edilmiş olup, bu sayede aşı mevzuunda ayrıca zaman alıcı tecrübelerin yapılmasından tasarruf e-

Resim 1 : Aşılama için seraya alınan anaçlık fidanlar, Ocak 1952, Hann. - Münden

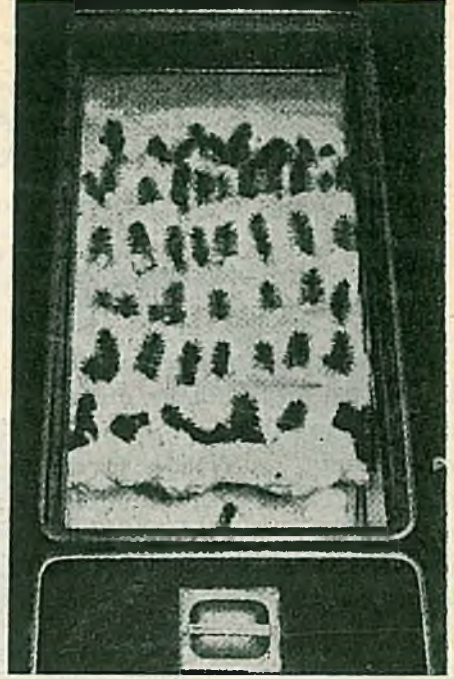
1) Bu tebliğ "Allgemeine Forstzeitschrift" dergisinin 4. Şubat. 1953 özel sayısında yayınlanmıştır.

Metin ve resim 1, 3 - 9 : Forstassessor Dr. Mayer ;

Resim 2 : Forstassessor Winterfeld; Resim 10 : Forstassessor Dr. Klaehn, Hann. - Münden.

dilmesi mümkün olmuştur. Serlerde yapılan ve en fazla kullanılan kış aşılama ları, vejetasyon periyodunun başında yapılan açık saha aşılama larına nazaran, mukayese edilemeyecek kadar pahalıdır. Buna rağmen sera aşılama larından, bilhassa Meşe ve Huş gibi zor aşı kabul eden ağaç türlerinde, sarf-nazar edilemez.

Aşı metodlarının tatbikinde ekseriya kullanılan 2 - 3 yaşındaki saksılanmış anaçlar kış ortasında seraya alınırlar ve bunların orada sürmeleri sağlanır (Resim 1). Aşı kalemleri ise, hemen aşı yapılması düşünülüyorsa, serin bir dolapta, 4 ilâ 2 derecede, ka-

Resim 2 : Lâdin aşı kalemlerinin serin dolapta saklanması

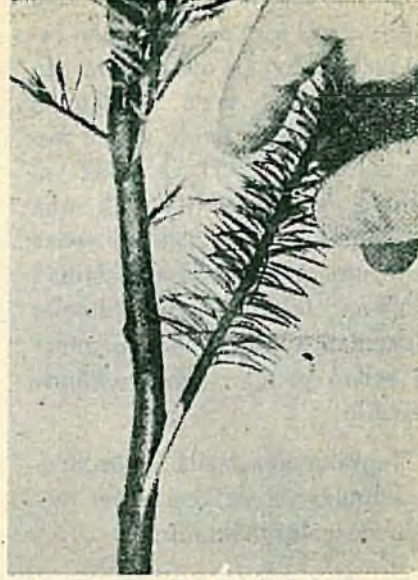
Resim 3 : Yanaştırma metodu ile aşılama (Duğlaz)

içine gömülü olarak muhafaza edilirler. Kar ambalâjlaması, 2/3 uzunlukları kar altında kalan kalemlerin fazla su kaybetmelerine mani olur ve bu bakımdan lüzumlu bir tedbirdir (Resim 2).

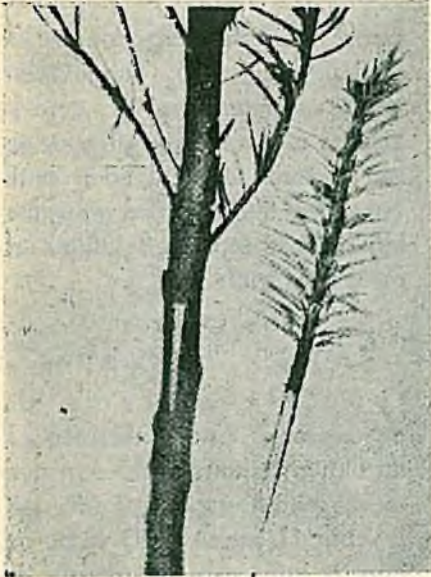
İğne yapraklılarda, şimdiye kadar yapılan tecrübeler göre, aşağıdaki aşı metodlarından iyi netice alınmıştır.

1. Yanaştırma metodu ile aşılama: Bu aşı metodunda aşı kalemi ile anaçın takriben aynı kalınlıkta olma-

ları lâzımdır. Kalem, anaç kalınlığını geçmeyen bir sathı bırakacak tarzda kesilir ve anaçta da yapılan bir kesimle, aşı kalemi genişliği kadar bir kesim sathı meydana getirilir. Anaçta açılan kesim sathının altında kabukdan kısa bir dil bırakılır. Bu şekilde hazırlanan kalem ve anaç, kesim sathlarındaki kambiyumları bir birlerine tamamen intibak edecek tarzda üst üste getirilir. O zaman altta bırakılan dil aşı kaleminin alt ucunu kapatır. Bundan sonra aşı kaynaşınca kadar kalem ve anaç mumlu pamuk ipi ile sıkı sıkıya sarılarak bağlanır ve temas yerlerine haricen ince bir tabaka halinde ağaç macunu sürülür.

Resim 4 : Yandan sivriltilme metodu ile aşılama "Parafin aşısı" (Duğlaz)

Resim 5 : T kesimi metodu ile aşılama (Duğlaz)

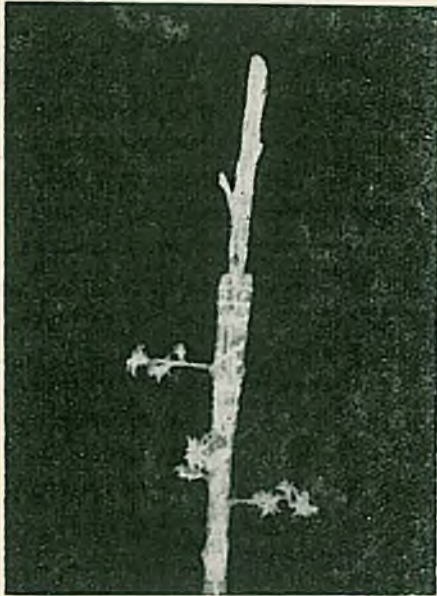
2. Yandan sivriltilme metodu ile aşılama "Parafin aşısı" : Bu metodun başarı ile uygulanabilmesi için, aşı kalemi ile anaçın aynı kalınlıkta olmaları lâzımdır. Anaç üzerinde kabuğun altında kambiuma kadar derinlikte bir kerkik açılır ve bu kerkige, ucu iki mail sath bırakmak suretiyle kesilerek sivriltilen kalem yerleştirilir.

3. T kesimi metodu ile aşılama : Bu metodda da kalemlerle anaç aynı kalınlıkta değildir. Anaçta T şeklinde bir kesim yapılır ve buna uygun olarak kesilen kalem, iki taraflı açılan kabuğun arasından kesim yerine vazedilir.

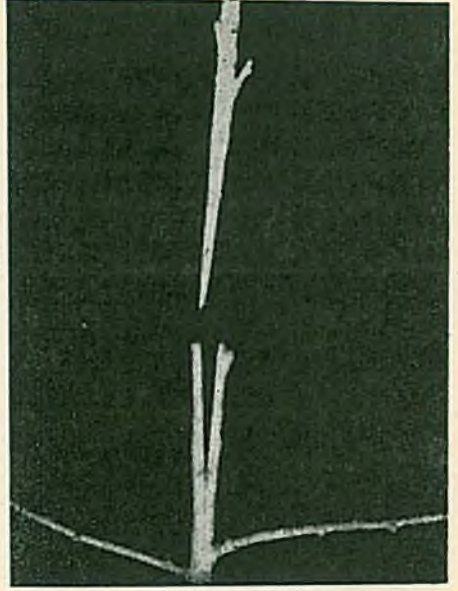
4. Y a r m a m e t o d u ile a ş ı l a m a : Bundan evvel izah edilen üç metod sera aşılamaalarında en fazla kullanılan metodlar olduğu halde, kama aşılama metodu 1951 ve 1952 yıllarında yaptığımız ilk açık saha aşılamaalarında Melezde iyi netice vermiştir. Bu metodu uygulamak için anaç takriben yüksekliğinin yarısından kesilir ve kalem anaçta açılan yarığa kama şeklinde vazedilir.

Yapraklı ağaçlarda daha ziyade kopulasyon ve keçi ayağı metodu ile çalışılmaktadır.

5. K o p u l a s y o n m e t o d u ile a ş ı l a m a "Bin-

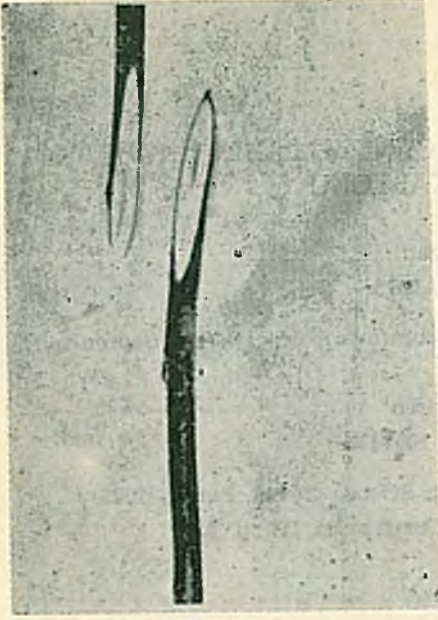
Resim 7 : Yarma metodu ile aşılama (Melez)

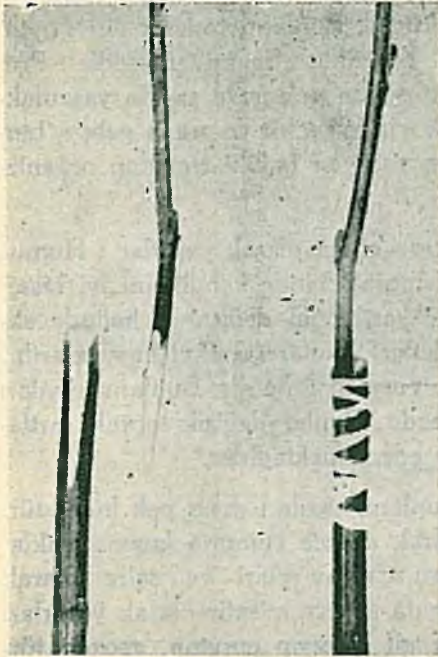
Resim 6 : Yarma metodu ile aşılama (Melez)

dirme aşısı" : Bu metodda aşı kalemi ile anaç aynı kalınlıktadır; gerek aşı kaleminde ve gerekse anaçta mail ve odun kitlesine şamil kesimle teşekkül eden satırların birbirleri üzerine getirilmeleri halinde tamamen intibak etmeleri zaruridir.

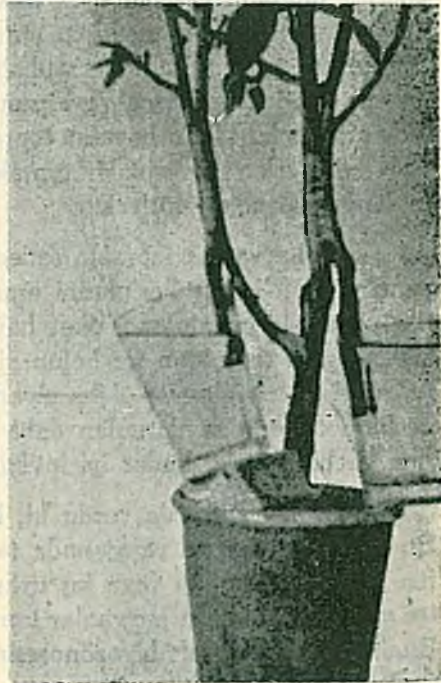
6. K e ç i a y a đ ı m e t o d u ile a ş ı l a m a "Üçgen aşısı" : Anaç kalemden kalın olduğu takdirde, kalemin ucuna iki mail kesimle bir kama şekli verilir (Üçgen kesidi) ve bu uç, anaçta anaç çapının yarısına kadar derinlikde açılan üçgen şeklindeki kertiğe intibak ettirilir.

Resim 8 : Kopulasyon metodu ile aşılama "Bindirme aşısı" (*Alnus glutinosa*)

Resim 9 : Keçi ayağı metodu ile aşılama "Üçgen aşısı" (*Alnus glutinosa*)

Resim 10 : Şişe metodu ile aşılama (*P. trichocarpa* üzerine Titrekkavak)

7. Şişe metodu ile aşılama : Bu metod ancak aşı kalemlerinin budamak suretiyle kısaltılmayacağı ve muhtemelen mevcut olan çiçek tomurcuklarından sun'î dölleme için istifa edileceği takdirde, yapraklı ağaçlarda iyi netice verir. Kaleme anaçdan aldığı suya ilâveten ayrıca su sevkedilmesi sağlar.